

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravišstvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Preteklost sedanjosti.

Stari Rimljani so imeli pregovor: »Zgodovina je učiteljica življenja.« O življenju poroča, življenje uči. Socialna dejanja posameznikov, vasi, okrajev, mest, pokrajin, države, naroda, človeštva: to je predmet zgodovine. Kar je zasebnega značaja, ne spada v njeno področje. Iz nje se zrcali življenje prejšnjih rodov sedanjim in bodočim ne samo kot spomin, marveč tudi kot opomin, pouk, svarilo in bodrilo.

Kako raste posameznik iz deteta in mladeniča v moža, tako raste tudi narod. Kakor je človek organizem, sestavljen iz organov (udov), tako je tudi narod velika organska celota, ki jo sestavljajo še bolj ko posamezniki socialne skupine. Kakor v posamezniku, ostane tudi v narodu počelo življenja bistveno nespremenjeno. In to je glavni razlog za kontinuiteto (bistveno trajnost, nepretrganost) življenja. Za narod velja kakor za poedinca: Duh je, ki oživlja.

Današnja številka »Slovenskega gospodarja« je posvečena duhu, ki je naš narod oživljal v preteklosti in ki bo iz njega narod živel tudi v bodočnosti. To je duh narodni in krščanski. Za svoj organ na Slovenskem štajerskem si je ta duh izbral Tiskarno sv. Cirila, našo slavno jubilejntinjo. Kako skrbno je tiskarna tega duha gojila, kako uspešno ga je po svojih knjigah, knjižicah, časnikih in listih nosila v slovenske domove, kako je za njega žrtvovala, kako je sama zanj in z njim trpela, kako krepko ga je branila ter naposled dovedla do zmage: o tem poročajo sestavki v naši prilogi.

Ne bo pa odveč, ugotoviti na tem mestu dvojce: prvo je politično teženje našega naroda. Kdor ga hoče prav razumeti, ga mora priučiti iz njegove zgodovine. Vedno smo se borili za svojo avtonomijo, odnosno za samoupravo. Ta borba je potekla iz narave našega naroda, ki je skoziinskoz demokratičen narod, kakor jih je malo na svetu. Diktirala pa nam je to borbo tudi naša osnovna težnja po ohranitvi slovenske samobitnosti, za katero smo smatrali resnično samoupravo kot najučinkovitejšo in najtrdnjejše jamstvo. Tako je med nami bilo: to dokazuje 50letnica Tiskarne sv. Cirila in zgodovina 18 let starejšega »Slovenskega gospodarja«. Kako zelo je, da se to poglobitno teženje našega naroda še ni uresničilo: to spričuje sedanjost. Da se bo zaželjena prenova notranjega življenja v naši državi izvršila skladno s temeljnimi tež-

njami našega naroda: to pričakujemo od bližnje bodočnosti.

Drugo, kar hočemo ugotoviti, pa je pomen prosvete za življenje naroda. Naši veliki predniki s Slomšekom na čelu so bili globoko prepričani, da more naš narod vzdržati življenjsko borbo in tekmo z drugimi večjimi narodi edino le z ustvarjenjem in izpopolnjenjem narodne kulture in prosvete. Takšna kultura nam daje pred svetom legitimacijo (upravičenje) za obstoj. Kot no-

tranji, narod ohranjujoči živelj pa deluje, ako so njenih dobrin deležni ne samo vsi stanovi in sloji naroda, marveč tudi po možnosti vsi posamezniki. Iz tega sledi kot nujna posledica za vsakogar, zlasti za vso našo mladino opomin: Izobrazuj se! Duh, ki smo ga podedovali od svojih idealno-delujočih prednikov, duh slovenstva in katoliškega krščanstva, naj raste v tebi in iz tebe se naj širi med narod. Tako najboljšo vračamo narodu, kar smo od njega prejeli. Drugače ostanemo njegovi dolžniki in nehvaležni sinovi.

V NAŠI DRŽAVI.

Knez-namestnik Pavle se je vrnil 6. septembra v Beograd. Knez je imenovan za konjeniškega brigadnega generala.

Knez namestnik Pavle se je odpeljal dne 7. septembra iz Beograda nazaj v Bohinj.

Ministrski predsednik in zunanji minister Stojadinović se je vrnil 6. sept. z Pariza v Beograd. V Parizu je imel dolga posvetovanja s francoskim ministrskim predsednikom Lavalom in bil sprejet tudi od predsednika republike Lebruna. Po povratu je izjavil g. Stojadinović med drugim tudi to, da je on zadovoljen z uspehi poti v Pariz, in z njimi je lahko zadovoljen tudi ves naš narod.

V DRUGIH DRŽAVAH.

V Ženevi se Italija in Abesinija ne bosta pobotali. Zadnji poskusi za poravnava spora med Italijani in Abesinci so se odigrali zadnje dni pred svetom Zveze narodov v Ženevi. Na seji 6. septembra sta se sprla zastopnik Italije in Abesinije tako, da je italijanski odposlanec ogorčeno zapustil svoj sedež in je pri odhodu skozi vrata iste močno zaloputnil za seboj. Razžaljenega Italijana so seve na vse načine pogovarjali, dokler ni popustil v toliko, da je bil zvečer 6. septembra navzoč pri seji sveta Zveze narodov in so sestavili ob tej priliki svet petorice. V tem svetu so zastopniki sledečih petih držav: Francije (Laval, francoski ministrski predsednik), Angleška (Eden), Španije (Madariaga), Poljske (Beck, zunanji minister), Turčije (zunanji minister Ruždi Aras). Ta odbor je prejel nalogo, da predloži svetu Zveze narodov v najkrajšem času pravne pred-

loge. Ob času, ko krpajo v Ženevi poslednje pomirjevalne poskuse, je proglasila Abesinija splošno mobilizacijo in je Angleška izdala proglas, da se mobilizira vsa rezervna angleška mornarica.

Mussolini zavlačuje. Zgoraj poročamo, kako zavlačujejo na vse mogoče načine v Ženevi pri svetu Društva narodov poravnava italijansko-abesinskega spora. Ni dovolj, da gre cela zadeva polzevo pot v Ženevi, sedaj že predlaga Mussolini posebno konferenco v Stresi na Italijanskem. Teh posvetovanj bi se udeleževal on Mussolini ter francoski in angleški zunanji minister. Ob tej priliki bo predlagal Mussolini, naj bo rešeno abesinsko vprašanje tako, kakor se je izmotala svojčas Anglija iz grozečih zaprek v azijskem Iraku. V Iraku si je zagotovila Angleška kljub vzpostavitvi kraljestva s posebno pogodbo pravico, da gradi po vsem ozemlju svoje trdnjave in letališča. Ako bi priznala velesile isto stališče Italiji v Abesiniji, bi bil tozadevni spor med Abesinci in Italijani takoj rešen ter za vsem poravnanim.

Nekaj o političnih razmerah v srezu Šmarje.

(Dopis iz Šmarja pri Jelšah.)

Nekoliko politične zmede in nejasnosti povzroča med nami bližina Hrvatske. Če je nemškutarsko in JNSarsko vplivanje prikrito, nejasno in megleno, je hrvatski vpliv toliko bolj odločen in kričav in se poslužuje vseh, tudi demagoških sredstev, ki prehajajo čisto naravnost v smešnost (n. pr.: dr. Korošec je preprečil izvoz živine v Italijo, dr. Maček pa dvignil jajca za 5 par). Vprav radi te pretiranosti in nestvarnosti pa pokret izgublja na trdnosti, ker naš trezno in razumno misleči človek uvideva nestvarnost in nemogočnost idej, ki so radi svoje preti-

ranosti za kratko dobo sicer mogle zbežati, ne pa osvojiti naših ljudi. Polagoma se položaj čisti in mož za možem uvideva, da nimamo nobene koristi, pa prav nobene ne, krepi hrvatsko gibanje, prav tako ne, kakor noben Hrvat in četudi biva tostran Sotle, ne kaže nobenega zanimanja, kaj šele navdušenja za našo slovensko stvar! Naš človek ob Sotli se uverja in preden bodo prišle volitve, se bo prepiral poslednji volilec, da mu je le v slogi in skupnosti s slovenskim narodom zadržana politična moč in gospodarski napredek. Abstinenca pri zadnjih volitvah je pokazala, da je ogromna večina slovenskega naroda za dr. Korošcem, izjema, ki jo je napravil šmarski srez, pa je bila samo navidezna.

Ta izjema je navidezna in njeno navidezno deloma dokazuje že izjemnost sama. Če naj bi zadnje volitve prikazale pravo politično lice v našem srezu, potem bi morali sklepati, ali da je ljudstvo v šmarskem srezu politično najbolj zrelo, ali pa politično najbolj zaostalo v celi Sloveniji. Povsem jasno

je, da ni mogoče trditi ne enega in ne drugega, ampak moremo trditi le to, da je bil izid volitev sad izrednih vplivov in razmer. Ti vplivi in te razmere so bile take, da so povsem naši ljudje ne samo volili, ampak celo agitirali za dr. Mačkovo listo, hoteč s tem samo to, da izrazijo svoje opozicijsko razpoloženje napram Jevtičevemu režimu. Zadnje volitve niso izrazile politične opredelitve naših ljudi, ampak so izrazile le njihovo takratno opozicijsko stremljenje.

Zajl bi naše ljudi, kdor bi jim prisojal tako malo politične zrelosti, da bi računali z možnostjo, da bodo možje šmarskega sreza zapustili fronto slovenskih kmetov, zato da služijo interesom hrvatskih. Naš slovenski kmet ljubi svojega hrvatskega soseda in spoštuje njegovo politično prepričanje in mu tudi želi uspehe, toda političen hlapec mu noče in ne more biti. Tako daleč ne moremo iti in da res ne gremo, bodo pokazale volitve.

(Konec prihodnjič.)

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Proti framasonom! To geslo se v francoski javnosti proglašava vedno česče in vedno odločnejše. V neposredno pretekli dobi so bili framasoni politični gospodarji Francije. Kar so izvršile vlade v Franciji, je bilo storjeno po komandi framasonske lože. To velja pred vsem o zakonih zoper katoliško cerkev. Razkristjanjenje državne šole v Franciji, izgon katoliških redovnikov in redovnic, ločitev države od cerkve: vse to se je izkujalo v framasonskih ložah, ki so potom časopisja in volitev pritiskale na vlade, da so pokorno izvršile, kar so framasoni ukazali. V zadnjem času pa se v francoski javnosti opaža vedno jačji odpor proti framasonstvu, ki je storilo ogromno škodo državi ter ljudstvu. Geslo, ki se sedaj širi v Franciji, se glasi: Proč s framasonstvom! Noben državni uradnik, nameščeneec, oficir ne sme biti član framasonske lože! Na zadnji skupščini »Osrednje zveze rezervnih mornariških častnikov« je rezervni mornariški kapetan Guibaud osvetlil nadvse škodljiv vpliv framasonov na mornariško osebo, med katerim se vedno bolj širi nedisciplinarnost. Stavil je dva predloga: 1. Vsi aktivni uradniki, ki so člani framasonske lože, morajo takoj izstopiti iz lože, ali pa izgubijo službo. 2. Zveza izključi iz svojih vrst vsakega, ki je član lože. Predloga sta bila sprejeta z velikim odobravanjem. Slične predloge je tudi sprejela Zveza rezervnih oficirjev vojske na kopnem in Zveza vojniških odlikovancev. Tako zavzema v Franciji boj zoper fra-

masonstvo vedno širše koge. V naši državi žalibog takega pokreta še ni. In vendar je nujno potrebno, da odstranimo vsak vpliv jugoslovanskega framasonstva na javne razmere, ako hočemo, da se bodo prilike v naši državi pravilno uredile.

Čudežno ozdravljenje v Lurdu. V Lurdu se še vedno vršijo čudeži, ne sicer vsak dan, ker potem ne bi več bili čudeži, marveč navadna ozdravljenja, toda mnogokrat. Nedavno je zdravniški urad v Lurdu, ki ga vodi dr. Valet, ugotovil novo čudežno ozdravljenje. Gre za Angležinjo A. Monaghan, ki se je udeležila angleškega romanja iz Liverpoola. Tako težko bolana je bila, da ni mogla hoditi, temveč je 7 let ležala, priklenjena na postelj. Mučil jo je stra-

hovito revmatizem, slabost srca in bolezen ledvic. Ko je v Lurdu z največjim zaupanjem molila ter se okopala v čudodelni vodi, je ozdravela. Prejšnje njene težke bolezni se niso več vrnile, zato je zdravniški urad po preteku več ko enoletne dobe ugotovil čudežnost njenega ozdravljenja.

Spovedna molčečnost — nepriznana. Narodno-socialistični mogotci v Nemčiji ne spoštujejo več niti spovedne molčečnosti, ki jo katoliška cerkev nalaga svojim duhovnikom. Sodišče v Gleiwitzu (v Šleziji) je obsodilo kaplana H. po členu 2. zakona o obrambi države zoper zahrbtnje napade na zaporno kazen in globo 600 državnih mark. Obtožba je duhovniku očitala to-le: Neka gospa, ki jo je poslal njen soprog, kateri je kriminalni (kazenski) uradnik, je vprašala pri spovedi kaplana, ali sme njen sin, ki ga je duhovnik pripravil za sv. obhajilo, iti na deželo, da tam preživi od državne oblasti vpeljano deželno leto. Duhovnik ji je svetoval, naj sina ne pusti, ker v tistem kraju živijo povečini protestantje in bi deček ne imel prilike izpolniti svoje verske dolžnosti. Gospa je doma povedala možu, kar ji je duhovnik svetoval v spovednici, in mož je duhovnika ova-dil sodišču. Minister pravde je odredil, da se mora zoper duhovnika dvigniti obtožba. Pri razpravi je duhovnik izjavil, da o tem, kar je v spovednici govoril, ne more ničesar reči, ker ga veže dolžnost spovedne molčečnosti. Odklonil pa je z vso odločnostjo, da bi bil kaj govoril ali storil zoper državo, saj spričujejo o njegovem domoljubju visoka odlikovanja, ki jih je dobil radi svoje hrabrosti na bojnem polju. Državni pravdnik je izjavil, da je duhovnik ravnal hujskajoče in zlovoljno proti državi in proti njenemu Führerju; to da je zloraba spovednice in državna oblast bo zoper take duhovnike postopala s strogimi kaznimi. Državni zakon je nad cerkvenim zakonom; spoved pa je samo cerkvena ustanova. Tako se godi katoličanom v narodno-socialistični Nemčiji. Poganskim mogotcem narodnega socializma ni niti spoved več sveta zadeva. Ves kulturni svet se nad tako nečuvno nasilnostjo po vsej pravici zgraža.

Osebnosti.

Ljubljanski vladika dr. G. Rožman je odpotoval 6. septembra v Ameriko, kjer bo obiskal tamošnje slovenske naselbine. Škofa spremlja na daljno pot g. župnik Oman iz Clevelanda, ki se je mudil letošnje poletje v Sloveniji.

Nesreče.

Smrtna nesreča kolesarja. Prva smrtna žrtev na novi cesti Sv. Benedikt — Gornja Radgona je komaj 25letni kolesar in kovaški pomočnik Geček Aleksander iz Sp. Ščavnice. Vozil se je v noči s svojo zaročenko na kolesu iz Radgone proti Ščavnici. Zaročenka je

vozila za njim kakih 25 m in je naenkrat čula padec in krik. Našla je Gečka v obcestnem jarku nezvestnega. V temi je zadel v obcestni kamen. Sunek ga je vrgel v jarek, kjer si je stisnil prsni koš. Deklina ga je še spravila do bližnje hiše, odkoder so ga prepeljali k zdravniku v Apače, vendar je izdahnul na voznji od zdravnika proti domu.

Gospodarsko poslopje v plamenih. V Požegi pri Račah je pogorelo posestniško Stanku Rajšp gospodarsko poslopje. Škoda 70.000 Din.

Gospodarsko poslopje je pogorelo v Prepolah pri Račah posestniku Zunkoviču.

Otrok zgorel. Na posesti Ivane Ajdnik v Štatenbergu pri Makolah živi njena poročena hčerka Marta s tremi otroci. V četrtek dne 5. septembra v noči je izbruhnil krog 11. ure pri Ajdnikovih ogenj in je bilo s slamo krito